

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
پژوهشکده امام خمینی و انقلاب
اسلامی
وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار
امام خمینی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته
فقه و مبانی حقوق اسلامی

عنوان:

بررسی فقهی و حقوقی فتوای امام
خمینی (ره) مبني بر جواز تغییر جنسیت

استاد راهنما:

حضرت آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر جمشید جعفرپور

پژوهشگر:

نرگس جزینی

ماه / سال تحصیلی:

خرداد ۱۳۸۹

ماده ۱۳۴۸

تقدیم به:

پدر و مادر عزیزم که همواره با صبر و درایت و راهنمایی‌های دلسوزانه خود یاریم کردند و با تحمل زحمات فراوان مقدمات رشد و تربیت مرا فراهم نمودند.

تقدیر و تشکر:

با سپاس از حضرت آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی استاد محترم راهنما، که در انجام و گردآوری این مجموعه مرا یاری نموده اند و با راهنمایی های ارزنده خویش فعالیت های تحقیقی اینجانب را جهت دهی نمودند و همچنین از استاد مشاور جناب آقای دکتر جمشید جعفرپور که همواره و صمیمانه مرا یاری نمودند و در طول این مدت مرا از مشاوره های خویش بهره مند نمودند، کمال تشکر و امتنان را دارم.

و از کلیه دوستان و عزیزانی که در گرد آوری این مجموعه مرا یاری نمودند نهایت سپاس را دارم.

پژوهشکده امام خمینی^(س) و انقلاب اسلامی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد
رشته تحصیلی: فقه و مبانی حقوق اسلامی
عنوان پایان نامه: بررسی مبانی فقهی و حقوقی فتوای حضرت امام خمینی (ره) مبنی بر جواز تغییر جنسیت
نام و نام خانوادگی دانشجو: نرگس جزینی
استاد راهنما: حضرت آیت الله سید محمد موسوی بجنوردی
استاد مشاور: جناب آقای دکتر جمشید جعفرپور
تاریخ شروع پایان نامه: ۱۳۸۸/۲/۱۵
تاریخ اتمام پایان نامه: ۱۳۸۹/۲/۱۵
<p>چکیده</p> <p>هدف از نوشتار حاضر بررسی مبانی فقهی و حقوقی فتوای حضرت امام خمینی (س) مبنی بر جواز تغییر جنسیت می باشد. در این رساله پس از گذر از کلیات که در بردارنده مسائل ی مانند بطن مسأله، ضرورت و اهمیت آن و پیشینه موضوع می باشد به موضوع شناسی مسأله تغییر جنسیت و مسائل مربوط به هویت جنسیتی و اختلالات آن پرداخته شده است. در بخش حقوقی، روی قضایی کشورها در این زمینه مورد پژوهش قرار می گیرد. در زمینه مشروعیت عدم مشروعیت تغییر جنسیت به ذکر ادله موافقین و مخالفین در این زمینه پرداخته شده و نظرات هر گروه به طور مبسوط مورد بررسی قرار می گیرد. در ادامه، اثر تغییر جنسیت بر امور مدنی و جزایی این افراد مانند عبادات، نکاح، مهریه، ولایت، عناوین خانوادگی، ارث و حدود و دیه مورد بررسی قرار گرفته و نظر حضرت امام خمینی (ره) در هر یک از این موارد بیان شده است. به طور خلاصه می توان گفت: تمام فقهای شیعه قائل به جواز تعیین جنسیت در خنثای فیزیکی هستند و مخالفی در این زمینه وجود ندارد اما در مورد افراد ترانسکسوال (خنثای روانی) نظرات از مشروعیت مطلق تا ممنوعیت مطلق متغیر است و هر گروه نیز دلایلی برای اثبات نظر خود ارائه کرده اند. حضرت امام خمینی (س) قائل به مشروعیت مطلق تغییر جنسیت می باشند. از نظر اهل سنت عمل جراحی تغییر جنسیت تنها در خنثای بدنی و فیزیکی جایز است اما انجام آن در افراد ترانسکسوال حرام می باشد. به طور کلی می توان گفت چون علم پزشکی این وضعیت را به عنوان یک بیماری تلقی نموده است و بنا بر سیره عقلا که مورد تایید شارع و قانون گذار نیز می باشد مبنی بر اینکه هر بیماری حق دارد خود را معالجه نماید می توان چنین نتیجه گرفت که انجام عمل تغییر جنسیت در این افراد فی نفسه جایز است اما انجام آن در افراد عادی که علایم جنسی بدنشان با تمایلات روانیشان همخوانی دارد به علت وارد شدن ضررهای فراوان و غیر قابل جبران روحی و جسمی جایز نمی باشد.</p> <p>کلید واژه ها: جنسیت - هویت جنسیتی - اختلال هویت جنسیتی - انحراف جنسیتی - خنثی</p>

Abstract

Research Institute of Emam Khomeini and Islamic Revolution

Level: Master of arts
Educational Field and Discipline: Religious Jurisprudence
Title of Thesis: The following study seeks to analyze the legal and juridical essentials of the Emam Khomeini's juristic opinion based on permission for sex- reassignment.
Student ' Name: Narges Jazini
Advisor: Ayatollah sayed Mohammad Moosavi Bojnourdi
Consulter: Doctor Jamshid Jafarpour
Date of research beginning:2009/May/5
Date of research finishing: 2010/May/5
<p>The following study seeks to analyze the legal and juridical essentials of the Emam Khomeini's juristic opinion based on permission for sex- reassignment. In this respect and for the purpose of this dissertation, introduction is consisted of definition, importance, necessity and background of topic. In addition, some concepts like gender identity, gender identity disorder and the issue of sex-reassignment in its entirety will be addressed. In legal point of view, the precedent of different countries in this regard will be assessed. In related to the legitimacy and illegitimacy of it, reference is made to the doctrines in favor and against of sex-reassignment surgery. In continuance, the effect of sex-reassignment on the legal and criminal rights and obligations including worship, marriage, dowry, authority, family titles, inheritance, penalties and blood money will be considered. In brief, it should be noted</p> <p>that shia jurists in all admit the permission for sex-reassignment in physical hermaphrodite's state but in respect of the trans- sexual state, there are a wide range of ideas which vary from absolute legitimacy to absolute prohibit. On the other part, Sunni jurists give permission for reassignment surgery only in physical hermaphrodite's state and surgery in trans-sexual state is regarded forbidden. In general, trans-sexual state in medical is considered rather a disease and rationally every sick person is entitled to be treated. Hence, it is concluded that sex- reassignment surgery in the mentioned group, in comparison with the usual persons that their physical and mental states are compatible and surgery may bring for them irretrievable physical and mental damages, should be recognized.</p> <p>Key words: sexuality, sexual identity, sexual identity disorder, physical Hermaphrodite.</p>

ملخص

معهد الإمام الخميني و الثورة الاسلامية

المرحلة الدراسية: الماجستير
الفرع الدراسي: الفقه و المبادئ القانون الاسلامي
موضوع الرسالة: دراسة المبادئ الفقهية و القانونية لفتوى الامام الخميني حول جواز تغيير الجنس
اسم و نسبة الطالبة: نرگس جزيني
الأستاذ المشرف: سماحة الامام سيد محمد موسوي بجنوردی
الأستاذ المساعد: الفاضل الدكتور جمشيد جعفرپور
تاريخ بداية الرسالة: ١٠/جمادى الاولى/١٤٣٠
تاريخ انتهاء الرسالة: ٢٠/جمادى الاولى/١٤٣١
ملخص الهدف من كتابة هذه الرسالة هو دراسة المبادئ الفقهية والقانونية لفتوى الامام الخميني حول جواز تغيير الجنس . حاولت في هذه الرسالة ان نبت في معرفة موضوع تغيير الجنس و المسائل الخاصة بالجنس و اختلافاته و ذلك بعد النظر في الموضوعات الكلية التي تشمل مسائل كبيان هذا الموضوع و ضرر و ته و اهميته و سوابقه . و في القسم القانوني من هذه الرسالة قمت بالبحث حول الاجرائات القضائية حول هذه القضية في البلدان . و في مشروعية هذا العمل أو عدم مشروعيته ذكرت ادلة الموافقين و المعارضين مع تغيير الجنس و درست آراء الموافقين و المرافقين بشكل مفصل . ثم قمت بدراسة أثر تغيير الجنس على الشؤون المدنية و الجزائية لهؤلاء الأشخاص كالعبادات و النكاح و المهر و الولاية و النسبة و الارث و الحدود و الدية و درست وجهات نظر الإمام الخميني في أي من الحالات المذكورة . و بالاجمال يمكن القول أن جميع فقهاء الشيعة يرون جواز تعيين الجنس في الخنثى و ليس أي معارض في هذا المجال . و أما حول مشتهى تغيير الجنس فتختلف الآراء من مشروعية تعيين الجنس بتاتا و حرمانه بتاتا و قد قدم هؤلاء العلماء أدلتهم لإثبات وجهات نظرهم . الإمام الخميني يعتقد بمشروعية هذا العمل . فبرأى أهل السنة يجوز انجاز العملية الجراحية في الخنثى فحسب و لكن انجاز هذه العملية على مشتهى تغيير الجنس حرام . و بالاجمال يمكن أن نقول بما أن علم الطب قد اعتبر هذه الحالة كمرض و وفق رأى العقلاء الذي صدقه الشارع على أن لكل مريض حق معالجة مرضه إذن يمكن الحصول على الأشخاص العاديين الذين تطابق علائهم الجسمية مع رغباتهم النفسية بسبب إصابتهم بأضرار كثيرة و غير قابل تدارك في أنفسهم و أجسامهم.
الكلمات الرئيسية: الجنس، الاختلال الجنسي، الاختلال في الهوية الجنسية، خنثى .

فهرست اجمالی

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	- بیان مساله
۴	- ضرورت و اهمیت موضوع
۴	- فرضیه های اصلی و فرعی پژوهش
۴	- روش پژوهش
۵	فصل اول- کلیات
۶	مبحث اول- مفهوم جنسیت و هویت جنسی
۸	مبحث دوم- اختلال هویت جنسی
۹	مبحث سوم- انحراف جنسی
۱۰	مبحث چهارم- خنثی
۱۲	مبحث پنجم- پیشینه تغییر جنسیت
۱۶	فصل دوم- تغییر جنسیت از منظر پزشکی
۱۷	مبحث اول- ترانسکسوال
۲۴	مبحث دوم- انواع درمان
۲۸	مبحث سوم- مشکلات آسیب دیدگان
۲۹	مبحث چهارم- ترانسکسوال اختلال جنسی یا انحراف جنسی
۳۲	مبحث پنجم- تفاوت ترانسکسوال با هموسکسوال (همجنس گرایی)
۳۶	مبحث ششم- هرمافرودیت ها
۴۲	فصل سوم- تغییر جنسیت از منظر حقوقی
۴۳	مبحث اول- رویه قضایی کشورها و دادگاه اروپایی حقوق بشر

۴۴	مبحث دوم- روند دادرسی و شرایط قانون صدور گواهی تغییر جنسیت
۴۸	مبحث سوم- بررسی وضعیت شناسایی و تعیین مرجع صلاحیت برای شناسایی جنس جدید
۵۲	فصل چهارم- تغییر جنسیت از نظر فقهی
۵۳	مبحث اول- نظریه مشروعیت مطلق تغییر جنسیت
۵۹	مبحث دوم- نظریه ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت
۶۴	مبحث سوم- نظریه مشروعیت مشروط تغییر جنسیت
۶۹	فصل پنجم- آثار فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت
۷۰	مبحث اول- اثر تغییر جنسیت بر قرارداد
۷۲	مبحث دوم- تغییر جنسیت و مساله نکاح
۷۹	مبحث سوم- تغییر جنسیت و مساله مهریه
۸۵	مبحث چهارم- تغییر جنسیت و مساله عناوین خانوادگی
۸۶	مبحث پنجم- تغییر جنسیت و مساله عده
۸۶	مبحث ششم- تغییر جنسیت و مساله ارث
۹۰	مبحث هفتم- تغییر جنسیت و مساله ولایت بر فرزندان
۹۳	مبحث هشتم- احکام فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت از دیدگاه اهل سنت
۹۵	مبحث نهم- تغییر جنسیت و مجازات ها
۹۸	نتیجه گیری
۱۰۰	منابع و مآخذ
۱۰۸	پیوست

فهرست تفصیلی

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۳	- بیان مسأله
۴	- ضرورت و اهمیت موضوع
۴	- فرضیه های اصلی و فرعی پژوهش
۴	- روش پژوهش
۵	فصل اول - کلیات
۶	مبحث اول- مفهوم هویت و هویت جنسی
۸	مبحث دوم- اختلال هویت جنسی
۹	مبحث سوم- انحراف جنسی
۱۰	مبحث چهارم- خنثی
۱۱	-خنثی انثی
۱۱	- خنثی ذکر
۱۱	- خنثی مشکل
۱۱	۱- خنثی بدنی
۱۱	۲- خنثی روانی
۱۲	مبحث پنجم- پیشینه تغییر جنسیت
۱۲	گفتار اول- در حقوق غرب
۱۳	گفتار دوم- در حقوق اسلام
۱۶	فصل دوم- تغییر جنسیت از منظر پزشکی
۱۷	مبحث اول- ترانسکسوال
۱۹	گفتار اول- ترانسکسوال در افراد مذکر

۲۰	گفتار دوم- ترانسکسوال در افراد مونث
۲۱	گفتار سوم- شیوع (همه گیر شناسی)
۲۱	گفتار چهارم- تشخیص
۲۲	- ملاک های تشخیصی DSM-IV برای اختلال هویت جنسی
۲۳	گفتار پنجم- سبب شناسی
۲۴	مبحث دوم- انواع درمان
۲۵	گفتار اول- جراحی تغییر جنسیت
۲۶	گفتار دوم- پروسه تغییر جنسیت
۲۷	گفتار سوم- درمان هورمونی
۲۸	مبحث سوم- مشکلات آسیب دیدگان
۲۸	- زندگی فردی
۲۸	- زندگی خانوادگی
۲۸	- زندگی اجتماعی
۲۹	مبحث چهارم- ترانسکسوال اختلال جنسی و انحراف جنسی
۳۰	گفتار اول- معیارهای رفتار جنسی طبیعی و غیرطبیعی
۳۰	۱- روش آماری
۳۰	۲- روش جامعه شناختی
۳۲	مبحث پنجم- تفاوت ترانسکسوال با هموسکسوال (همجنس گرایی)
۳۴	گفتار اول- عوامل موثر در پیدایش همجنس خواهی
۳۴	۱- علل بیولوژیکی
۳۵	۲- عوامل روانشناختی
۳۶	مبحث ششم - هرمافرودیت ها
۳۶	- هرمافرودیت

۳۶	- هرما فرودتیسیم
۳۶	گفتار اول- تمایز طبیعی جنسیت
۳۸	گفتار دوم- تمایز غیر طبیعی جنسیت
۳۸	۱-هرمافرودیسیم کاذب زنانه
۳۸	۲- هرما فرودیسیم کاذب مردانه
۳۹	۳- هرما فرودیسیم حقیقی
۳۹	۴-دسیژنز مختلط گوناد
۳۹	گفتار سوم- درمان اختلالات دو جنسیتی
۴۲	فصل سوم- تغییر جنسیت از منظر حقوقی
۴۳	مبحث اول- رویه قضایی کشورها و دادگاه اروپایی حقوق بشر
۴۴	مبحث دوم- روند دادرسی و شرایط قانون صدور گواهی تغییر جنسیت
۴۴	گفتار اول- سیر قانونی صدور گواهی تغییر جنسیت
۴۵	گفتار دوم- شرایط قانونی صدور گواهی تغییر جنسیت
۴۸	مبحث سوم- بررسی وضعیت شناسایی و تعیین مرجع صلاحیت برای شناسایی جنس جدید
۴۸	گفتار اول- شناسایی جنسیت جدید طبق قوانین کنونی
۴۹	گفتار دوم- مرجع صلاحیتدار برای شناسایی جنسیت جدید
۵۰	گفتار سوم- آثار تصحیح شناسنامه
۵۲	فصل چهارم- تغییر جنسیت از نظر فقهی
۵۳	مبحث اول- نظریه مشروعیت مطلق تغییر جنسیت
۵۳	گفتار اول- ادله قائلین به جواز تغییر جنسیت
۵۳	- اصل اباحه
۵۴	- قاعده فقهی تسلیط

- ۵۴ - عدم تغییر در خلقت الهی
- ۵۵ گفتار دوم- نظر حضرت امام خمینی(ره) پیرامون جواز عمل جراحی تغییر جنسیت
- ۵۶ گفتار سوم- حکم فقهی و حقوقی تعیین جنسیت (اصلاح جنسیت)
- ۵۸ نمودار احکام تغییر جنسیت مطابق با دیدگاه حضرت امام خمینی(ره)
- ۵۹ مبحث دوم- نظریه ممنوعیت مطلق تغییر جنسیت
- ۵۹ گفتار اول- ادله قائلین به عدم جواز تغییر جنسیت
- ۵۹ - حرمت از بین بردن اعضای بدن
- ۶۰ - غیر مقدور بودن تغییر در خلقت الهی
- ۶۱ - مخالفت با مصالح عمومی
- ۶۲ - عدم منفعت عقلایی مشروع و قابل اعتنا
- ۶۲ - استناد به قاعده الناس مسلطون علی انفسهم
- ۶۳ گفتار دوم- فتوای دائمی و پژوهش علمی و افتاء کشور عربستان سعودی در مورد تغییر جنسیت
- ۶۴ مبحث سوم- نظریه مشروعیت مشروط تغییر جنسیت
- ۶۵ ۱- خنثای بدنی
- ۶۶ ۲- خنثای روانی
- ۶۷ ۳- افراد عادی
- ۶۹ فصل پنجم- آثار فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت
- ۷۰ مبحث اول- اثر تغییر جنسیت بر قرارداد
- ۷۰ گفتار اول- وصف یا شرط بودن جنسیت
- ۷۱ گفتار دوم- اساسی بودن جنسیت
- ۷۲ مبحث دوم- تغییر جنسیت و مساله نکاح
- ۷۲ گفتار اول- نظریه انفساخ نکاح
- ۷۴ گفتار دوم- نظریه کشف بطلان نکاح

۷۵	گفتار سوم- تغییر جنسیت و اجازه شوهر
۷۶	گفتار چهارم- تغییر جنسیت و مساله نکاح با محارم نسبی
۷۶	۱- تغییر جنسیت مادر و مساله نکاح با دختران
۷۷	۲- تغییر جنسیت پدر و مساله نکاح با پسران
۷۷	گفتار پنجم- تغییر جنسیت و مساله نکاح با محارم سببی
۷۷	۱- تغییر جنسیت مادر به مرد و ازدواج با حلیله پسر
۷۸	۲- تغییر جنسیت حلیله پسر به مرد و ازدواج با مادر شوهر
۷۹	گفتار ششم- حقوق اشخاصی که با افراد تغییر جنسیت داده ازدواج می کنند
۷۹	مبحث سوم- تغییر جنسیت و مساله مهریه
۷۹	گفتار اول- تغییر جنسیت و مساله مهریه در نکاح دائم
۸۰	۱- لزوم پرداخت کل مهر مطلقا
۸۱	۲- پرداخت مهر مطلقا لازم نیست
۸۲	۳- لزوم پرداخت کل مهر در صورت نزدیکی و نصف آن در غیر نزدیکی
۸۳	۴- سقوط مهر به صورت مطلق در صورت عدم کسب رضایت شوهر
۸۳	گفتار دوم- تغییر جنسیت و مساله مهریه در نکاح منقطع
۸۵	مبحث چهارم- تغییر جنسیت و مساله عناوین خانوادگی
۸۶	مبحث پنجم- تغییر جنسیت و مساله عده
۸۶	مبحث ششم- تغییر جنسیت و مساله ارث
۸۶	گفتار اول- ارث فرزندی که تغییر جنسیت میدهد از والدینش
۸۷	گفتار دوم- ارث والدیری که تغییر جنسیت میدهد از فرزندان
۹۰	مبحث هفتم- تغییر جنسیت و مساله ولایت بر فرزندان
۹۳	مبحث هشتم- احکام فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت از دیدگاه اهل سنت

صفحه	عنوان
۹۳	گفتار اول- امامت مخنث
۹۳	گفتار دوم- شهادت مخنث
۹۴	گفتار سوم- تغییر جنسیت و مساله نکاح
۹۴	گفتار چهارم- تغییر جنسیت و مساله مهریه
۹۵	گفتار پنجم- تغییر جنسیت و ولایت
۹۵	گفتار ششم- تغییر جنسیت و ارث
۹۵	گفتار هفتم- تغییر جنسیت و قضاوت
۹۵	مبحث نهم- تغییر جنسیت و مجازات ها
۹۵	گفتار اول- تغییر جنسیت و حدود
۹۶	گفتار دوم- تغییر جنسیت و دیه
۹۸	نتیجه گیری
۱۰۰	منابع و مآخذ
۱۰۸	پیوست

مقدمه

از ابتدای خلقت به دنبال ساده ترین موجودات چند سلولی مانند ستارگان ریز دریایی و اسفنج ها ودرخت زندگی شاخه های متعددی به وجود آورد . در ابتدای این مرحله هر سلولی، سلول مشابه خود را به وجود آورد اما از این پس در پی آفرینش هر دو سلول، سلول سومی متفاوت با آن پدیدار شد. پاره ای انگیزه ها بر این باورند که دیگر خواری، جنسیت را به وجود آورد به این معنا که سلول ها یکدیگر را می خورند و ژن هایشان با هم در آمیخته، گروهی از آنها با هم جفت شد ه اند و تبادل ژنتیکی کرده و بدین ترتیب جنسیت فراگیر شد.

جنسیت همواره در گذشته موضوعی مجهول در ذهن و ضمیر انسان بوده است چنانچه در ایام قبل از تاریخ این عقیده وجود داشته است که موجود ازلی هم نر است و هم ماده و این نیروی ازلی که در اصل به قول کیمیاگران آندروژن یعنی دو جنسیتی بود به نیروی مخالف مذکر و مونث تقسیم می شد. به طور کلی می توان گفت انسان از نظر فیزیولوژیک هورمون های هر دو جنس را در بدن خود دارد و از لحاظ روانی نیز ردپای خصوصیات دو جنس را می توان در هر جنس یافت . چنانچه به اعتقاد برخی دانشمندان در اثر ه مزبستی مرد با زن خصوصیات زنانه در مرد و به علت زندگی زن با مرد، صفات مردانه در زن شکل گرفته است و این صفات سبب می شود یک جنس خصوصیات جنس دیگر را نشان دهد. با این وجود از سنین کودکی، هر فردی از جنسیت خود آگاه شده و با توجه به آموزه های والدین، مربیان و اجتم اع، رفتارهای مناسب با جنسیت خود را الگوبرداری کرده و در قالب جنسیتی خود قرار می گیرد . اما افراد مبتلا به اختلال هویت جنسی به علت های گوناگون نتوانسته اند خود را با خصوصیاتی که برای مرد یا زن بودن در فرهنگ تعریف شده تطبیق دهند . در نتیجه بین جسم و فکرشان تناقض وجود دارد . این افراد آنگونه که خودشان بیان می کنند زنان و مردانی هستند که در قالب و پیکری اشتباه قرار گرفته اند و هیچگاه موفق نشده اند در یک جنسیت مشخص که حق طبیعی هر انسانی می باشد قرار بگیرند و به دلیل باورهای نادرستی که در فرهنگ جوامع وجود دارد همواره مورد تمسخر و آزار قرار گرفته و از اجتماع و خانواده طرد شده اند و یا با القاب موهن دو جنسه یا منحرف جنسی مورد سوء استفاده های غیر اخلاقی قرار گرفته اند و رنج تمام این مصائب و مشکلات در کنار بی مهربی ها و کارشکنی ها از جانب برخی مسئولین بیش از پیش آنها را مورد آزار قرار می دهد.

اکنون که در سایه پیشرفت علم پزشکی امکان درمان این بیماران در داخل و خارج از کشور فراهم شده است، بسیاری از مشکلات این افراد به دلیل نبودن سازمانی خاص برای رسیدگی به مسائل این بیماران همچنان لا ینحل باقی مانده است.

مساله تغییر جنسیت برای نخستین بار در بین فقها توسط حضرت امام خمینی (ره) در جلد دوم تحریرالوسیله طرح گردید و معظم له به شکل مبسوط به بیان فروع این مساله پرداختند که همین امر خود گویای نگاه دقیق و عالمانه ایشان نسبت به مسائل و نیازهای روز فقهی زمان خودشان است که پس از طرح موضوع توسط ایشان، فقهای دیگر نیز آثاری در این زمینه به رشته تحریر درآوردند به گونه ای که هم اکنون کمتر مجموعه استفتایی را می توان یافت که به بیان مساله تغییر جنسیت نپرداخته باشد.

با توجه به اهمیت موضوع و نقشی که جنسیت و حقوق مترتب بر آن در زندگی اجتماعی و شخصی افراد ایفا می کند و اینکه از لحاظ علم پزشکی، موضوع تغییر جنسیت، موضوعی مسلم است نیاز به تدوین قوانین خاص در زمینه شناسایی و درمان این بیماران ضروری می نماید. امید آن می رود همانگونه که فقهای ما به جایگاه و اهمیت موضوع واقف شده اند و به آن پرداخته اند این مه م نیز از سوی قانون گذاران و مسئولین مربوطه مورد اهتمام قرار گرفته و قوانین لازم در این زمینه تصویب شود.

هدف از پژوهش حاضر پاسخ گویی به این سوالات است:

- ۱- نظر رهبرکبیر انقلاب حضرت امام خمینی (قدس سره) در مورد تغییر جنسیت چیست؟
- ۲- تغییر جنسیت در همه موارد جایز است یا در موارد اضطراری؟
- ۳- ترانسکسوالیسم بیماریست یا انحراف؟
- ۴- آثار تکلیفی و شرعی و آثار حقوقی تغییر جنسیت چیست؟ (اعم از ازدواج، ولایت، ارث و.....)
- ۵- پیوستن خنثی به یکی از دو جنس آیا مصداق تغییر جنسیت است؟
- ۶- تفاوت ترانسکسوال و هم جنس گرا چیست؟

رساله حاضر دربر دارنده: مقدمه و پنج فصل می باشد. فصل اول شامل کلیات اعم از مفاهیم کلیدی تحقیق مانند مفهوم جنسیت، اختلال هویت جنسی، انحراف جنسی، خنثی و پیشینه تحقیق می باشد. در فصل دوم به بررسی تغییر جنسیت از منظر پزشکی پرداخته شده است و در این فصل افراد ترانسکسوال و مشکلاتشان و نیز اختلاف این افراد با اشخاص هموسکسوال مورد بررسی قرار گرفته است.

در فصل سوم تغییر جنسیت از منظر حقوقی مورد کنکاش قرار گرفته است و به مباحثی نظیر روند دادرسی کشورها در این زمینه، شرایط صدور گواهی تغییر جنسیت و تعیین مرجع صلاحیت برای شناسایی جنس جدید پرداخته شده است.

در فصل چهارم به بیان تغییر جنسیت از نظر فقهی پرداخته شده است و سه نظریه عمده (مشروعیت مطلق، ممنوعیت مطلق، مشروعیت مشروط) در زمینه جواز تغییر جنسیت مورد بررسی قرار گرفته است.

فصل پنجم در بردارنده آثار فقهی و حقوقی مترتب بر تغییر جنسیت می باشد. در این فصل اثر تغییر جنسیت بر قرارداد، نکاح، مهریه، عناوین خانوادگی، عده، ارث، ولایت بر فرزندان و نیز اثر تغییر جنسیت بر امور جزایی مورد پژوهش قرار گرفته است.

کلید واژه ها : جنسیت- هویت جنسی- اختلال هویت جنسی- خثی

جنسیت : به معنای تعلق داشتن به یک جنس است در نتیجه چنانچه فردی دارای اعضاء و خصوصیات و علایم مردانگی باشد می گویند دارای "جنسیت مردانه" است و اگر دارای اعضاء و خصوصیات و علایم زنانه باشد می گویند دارای "جنسیت زنانه" است.

هویت جنسی : به احساس شخص در مورد مذکر یا مؤنث بودن خود اطلاق میشود .

اختلال هویت جنسی : یکی از گروههای اصلی اختلالات جنسی و هویت جنسی است که وجه مشخصه آن عبارتست از همانند سازی قوی و مستمر با جنس مخالف و ناراحت بودن از جنس خود یا احساس عدم تناسب با نقش جنسیتی خود.

خثی: اجتماع پاره ای از صفات دو جنس نر و ماده در یک فرد به عبارت دیگر خثی کسی را گویند که بعضی صفات مربوط به جنس نر و پاره ای صفات مربوط به جنس ماده در او جمع و فراهم شده باشد.

الف - بیان مساله :

رفتار جنسی هر شخص به چهار عامل روانی جنسی پیوسته به هم شامل هویت جنسی، جنسیت فرد، جهت گیری جنسی و تمایلات جنسی بستگی دارد . این عوامل در تکامل رشد و عملکرد شخصیت تاثیر میگذارند . افراد معمولاً با جنسیت زیستی خود همانند سازی کرده و تقریباً حس مطمئنی از هویت خود پیدا میکنند اما ممکن است جنسیت و هویت جنسی با یکدیگر در تعارض باشند و در این میان افرادی یافت میشوند که به علل مختلف از همان سنین کودکی به بعد به وضعیتی دچار میشوند که بر اثر درون فکنی رفتار جنسی مخالف، دیگر از جنس فیزیولوژی و به دنبال آن افکار و رفتارهای جنسی خود راضی نبوده و اقدام به تغییر جنسیت میکنند که این افراد را در اصطلاح تبدیل خواه جنسی (ترانسکسوالیسم) می گویند .

ب - ضرورت و اهمیت موضوع :

پیشرفت علم و تکنولوژی سبب به وجود آمدن مسائل جدیدی در حوزه فقه و حقوق شده است که ضروریست در این حیطة به بیان و بررسی این مسائل پرداخته شود و پاسخهایی برای آنها ارائه گردد. از جمله این مسائل جدید، مساله تغییر جنسیت است که بررسی این مساله و حکم آن به لحاظ مباحث فقهی و حقوقی حائز اهمیت است زیرا افرادی که تغییر جنسیت داده یا میدهند ضروریست که با احکام و آثار این مساله از نظر شریعت اسلام آگاه شوند هر چند حکم این مساله در میان مذاهب اسلامی اختلافی است.

ج - فرضیه های اصلی و فرعی پژوهش :

- فرضیه اصلی : تغییر جنسیت از نظر امام خمینی (س) عملی مشروع میباشد.
- فرضیه های فرعی : ۱- ترانسکسروالیسم یک بیماریست نه انحراف.
- ۲- پیوستن خنثی به یکی از دو جنس از مصادیق تغییر جنسیت نیست.
- ۳- اکثریت قاطع فقها و علمای شیعه قائل به مشروعیت این عمل می باشند.
- ۴- اکثریت قاطع فقها و علمای اهل سنت قائل بـممنوعیت این عمل می باشند.

د- روش پژوهش :

روش پژوهش در این تحقیق به صورت کتابخانه ای و رایانه ای می باشد

فصل اول

کلیات